

מורים ומורות יקרים,

את שנת הלימודים תש"פ סיימנו לא מזמן מתוך התגייסות ומאמץ לבנות ללא התראה מוקדמת מהלך של למידה מרחוק והתמודדות עם מציאות משתנה בצל הקורונה. רצינו שוב להביע את הוקרתנו לכולכם על העבודה המאומצת, ההתגייסות, היצירתיות והנכונות הרבה שהפגנתם תוך כדי תנועה, במאמץ לייצר עבור התלמידים שגרת למידה אפשרית בנסיבות המורכבות.

כעת כשאנו בפתחה של שנת הלימודים תשפ"א, אנו מודעים לכך שמה שהיה כרוך במאמץ של סיום שנה, הופך להיות אתגר שיהיה פרוס על פני השנה כולה, וכולנו מגיעים לשנת הלימודים בתחושה של אי וודאות ביחס לרצף השנה והאתגרים שילוו אותנו במהלכה.

שגרת הלמידה המסורתית שלנו תופר ללא ספק במהלך השנה ונידרש כולנו להגמיש את עבודתנו ולהמשיך להיות יצירתיים בתהליכי ההוראה והלמידה שנקיים. המאמץ גדול עוד יותר לאור העובדה כי עלינו ללמד לאורך השנה כולה ולהעריך לתהליכי היבחנות שיהיו כולם מבוססים על עבודה עם התלמידים מקרוב ומרחוק גם יחד. הלמידה וההיבחנות כרוכים שניהם בתכנון מחדש ומותאם המצב בו אנו פועלים.

על מנת לסייע לכם בהגמשת העבודה אנו מציגים במסמך זה את מיקוד הלמידה מתוך תכנית הלימודים. מיקוד הלמידה הוא גם מיקוד הבחינה והתוכן הנלמד יהיה במקביל גם התוכן עליו יבחנו התלמידים בין אם בהערכה פנימית ובין אם בהערכה חיצונית.

על מנת להעריך לעבודה היברידית של למידה פנים אל פנים ולמידה מרחוק, מופיעות במסמך זה הצעות לתכנון ההוראה הלוקחות בחשבון צמצום של היקפי הלמידה במהלך השנה ושינויים שידרשו בהתאם למציאות של מעבר מלמידה פנים אל פנים ללמידה מרחוק וחזרה.

לאורך השנה כולה נעמוד לרשותם, עם צוות ההדרכה וכן באמצעות קורסי פיתוח מקצועי, על מנת לסייע לכם בהוראה מיטבית, בביסוס למידה ובשימוש בדרכי הערכה ראויות ומהימנות.

לפניכם בטבלה המצורפת:

1. טבלת מיקוד ההוראה להיבחנות לבגרות בחטיבה העליונה ובה פירוט של הנושאים להיבחנות והנושאים שידרו מהחומר לבגרות.
2. הצעה של מבחר חומרי הוראה המותאמים לפרטי התוכן ומתאימים גם להוראה מרחוק.
3. מבחר השתלמויות וקורסי פיתוח מקצועי בהם מושם דגש על הוראה מרחוק בתחום הדעת

בהצלחה לכולם...

טבלה דיסציפלינארית למורי מחשבת ישראל ממ"ד בחטיבה העליונה

מיקוד ליחידת הבסיס_אמונה וגאולה'

סמלי שאלון

038181 038182

המיקוד להלן בפרק שני הוא המיקוד גם לעולים החדשים - סמל שאלון

038172 038184

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
				עמ' 8-11	מבוא חיים ללא מטרה	
						פרק ראשון – אדם מחפש את עצמו
	ויקטור פרנקל	עמ' 12	אדם מחפש תוכן לחייו			
	1. צייטלין 2. מהר"ל	עמ' 13-16	מדוע מחפש אדם משמעות לחייו			
	הרש"ר הירש	עמ' 17-18	אדם ומשמעות חייו – אין דבר העומד בפני הרצון			
	1. רמב"ם 2. רמח"ל פרק א 3. רמח"ל פרק יט 4. הרב דסלר 5. הרב קוק - בכל דרכיך דעהו	עמ' 18-27	מהי משמעות החיים			
	הרב ליאון אשכנזי - מניטו		הוגי המזרח – הרב מניטו שבת ה'			
				עמ' 28-29	מקורות להרחבה	
	חומרים כלליים על הפרק – 1. דפי עבודה 2. חוברת עבודה לפרקים א,ב,ה,ו 3. מצגות מסכמות					

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
	<p>4. שיעור על פרק ראשון</p> <p>ששודר במערכת השידורים הלאומית</p> <p>5. כרטיסיות לתרגול</p> <p>6. שאלות בגרות על פרקים א, ב, ה</p>					
"שיח אמוני בעולם משתנה" על המקום הרוחני בו נמצאי תלמידינו. השתלמות תשפ"א - קישור ישלח בהמשך		עמ' 32	מבוא			פרק שני - אמונה פרק זה מתחיל
לימודי אמונה בדורנו הרב חגי לונדין		עמ' 33	חשיבות לימוד האמונה			סגם לעולי
	ריהל	עמ' 34	ריה"ל, ספר הכוזרי, מאמר שני ומאמר חמישי			ס החדשים
	ר' נחמן	עמ' 35	רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן			
				עמ' 36-38	רס"ג אמונות ודעות	
	רמח"ל	עמ' 39	רמח"ל, מסילת ישרים			
	רבנו בחיי	עמ' 41-44	רבנו בחיי, חובות הלבבות			
	<p>1. מאמר הדור</p> <p>2. מאין באה הכפירה? שיעור מצולם</p>	עמ' 45-46	הראי"ה קוק, מאמר הדור			

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד	
	ממערכת השידורים הלאומית				
		עמ' 47-48	מבוא - מהי אמונה?		
			מהי הגדרת האמונה ומיהו אדם מאמין?		
				עמ' 49	רבי יוסף אלבו ספר העיקרים
				עמ' 50	רש"י מלאדי, ספר התניא
	1. רש"י 2. אמונה ואימון – שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	עמ' 50-51	הרש"י שניאורסון, ספר המאמרים		
	1. רמב"ם – יג העיקרים 2. שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	עמ' 52-55	רמב"ם, פירוש למשנה – י"ג עיקרים		
	חזון איש	עמ' 56-57	חזון איש, אמונה ובטחון		
	1. אברהם אבינו – המדרש הגדול 2. הרב דסלר 3. שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	עמ' 58-62	כיצד מגיעים לאמונה?		
	1. בקשת האני העצמי 2. אורות התורה	עמ' 63-64	אמונה ומימוש עצמי		

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
	שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	3.				
				עמ' 65-68	הפרט והכלל בעולם האמונה	
	1. כוזרי פרק א' 2. רמב"ם איגרת תימן 3. למהלך האיдаות 4. איגרת תקנה 5. אלוהי מלך כוזר – שיעור ממערכת השידורים הלאומית 6. אלוהי אברהם ואלוהי אריסטו (לגישת הפילוסוף) . שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	עמ' 69-83	עם ישראל – מאמינים בני מאמינים			
				עמ' 84-85	מקורות להרחבה	
	הבן איש חי		הוגי המזרח – הרי"ח מבגדאד, משלי הבן איש חי			
	חומרים כלליים על הפרק 1. חוברת עבודה					

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות	רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד	
	<p>2. חוברת עבודה לפרקים א,ב,ה,ו, כרטיסיות לתרגול</p> <p>3. חידון על פרק שני</p> <p>4. מצגת מסכת לפרק</p> <p>5. אוסף שאלות בגרות</p> <p>6. שאלות בגרות על פרקים א,ב,ה</p> <p>7. על פרקים א,ב,ה</p>			
	<p>1. אהרון קציר</p> <p>2. שמונה פרקים</p>	עמ' 88-89	מבוא - מהו ההבדל בין האדם לבעלי החיים?	פרק שלישי – אמונה ומידות
				עמ' 90-95 האם המוסר טבוע באדם מראשית היוולדו?
	<p>1. האדמו"ר מפיאסצנה</p> <p>2. עקבי הצאן – מאמר הדור</p>	עמ' 96-99	דרכי התמודדות עם יצרים שליליים	
הקשר בין מוסר לדת – פרופסור חנוך בן פזי	הקשר בין מוסר למידות	עמ' 100-103	מהו הקשר בין עולם האמונה ובין מידות האדם?	
	ענוה וגאווה	עמ' 104-107	גאווה וענוה	

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד	
			ענוה וגאווה	עמ' 108-109	כיצד נרכוש את מידת הענוה?
	ענוה וגאווה	עמ' 110-112	האם ענוה פירושה התבטלות עצמית?		
				עמ' 113-114	שמחה
				עמ' 115-119	שמחה בעולמו של המאמין
				עמ' 119	השמחה ותהליך התשובה
	אהבה	עמ' 120	אהבת ישראל ואהבת האדם		
	אהבה	עמ' 121-124	מה זאת אהבה?		
	אהבה	עמ' 125-131	מהו הקשר בין אהבת ה' לבין האמונה?		
				עמ' 132-133	מקורות להרחבה
			הוגי המזרח – הרב בן אמוזג, ישראל ומשפחת העמים		
	<u>חומרים כלליים לפרק:</u> 1. נושאים לדיון והרחבה				

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
	בעקבות הפרק סיכום 2. תמציתי מדריך למורה 3.					
				137-136	מבוא	פרק רביעי
ד"ר צחי הרשקוביץ תגובות דתיות לשואה	1. מקורות מהתנ"ך הרב אליעזר ברקוביץ' 2.	144-138	האם מותר לאדם מאמין לשאול שאלות?			- אמונה בשעת משבר
	1. מלבי"ם מסכת נידה מדרש תנחומא כוזרי הרמב"ם הרב סולוביצי ק – איש הגורל ואיש הייעוד 2. 3. 4. 5. 6.	155-144	דרכי התמודדות המאמין עם משבר			
שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית				160-156	משבר הכפירה והחילון	
				166-161	מגמות חילון בקרב הנוער הדתי – מדגם סיבות וגורמים	

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות	רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
יעל חורי כהן טוב ורע שבירה ותיקון	1. הרב זיון 2. הרב סולוביצ'יק – על התשובה 3. ר' נחמן תורה רפ"ב	174- 167	על התשובה		
				177- 175	מקורות להרחבה
	הרב עוזיאל		הוגי המזרח – הרב עוזיאל, תכלית עקידת יצחק		
	חומרים כלליים לפרק: 1. מצגת סיכום לפרק רביעי 2. תרשים סיכום לפרק כרטיסיות לתרגול				
		180	מבוא		פרק חמישי – י
	חשיבות העיסוק באומנות ויצירה	183- 181	חשיבות העיסוק באמנות ויצירה		אמונת תרבות ויצירה
	הרב ויינברג – שרידי אש	189- 184	האמונה ככלי ביטוי לעבודת ה'		ה
		191- 190	מקורות להרחבה		
	חומרים כלליים לפרק:				

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
	1. מבנה שיעור להוראת הפרק בזום 2. דפי עבודה מצגת מלווה להוראת הפרק 4. חוברת עבודה לפרקים א,ב,ה,ו 5. קרטיסיות לתרגול שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית					
פאנל על ימות המשיח	1. רמב"ם ורמב"ן מהר"ל שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית	195-194	מבוא			פרק שישי גאולה וימות המשיח
האמונה המשיחית בעם ישראל – הרב ד"ר חגי שטמלר	1. הרב חרל"פ ריה"ל והאדמו"ר מסלונים	199-195	מהות ימות המשיח			
		204-200	מדוע עלינו לצפות לגאולה ולימות המשיח?			

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
				207-205	סימני הגאולה ומאפייניה	
				211-208	גאולה ותשובה	
	<p>1. הרב טטילבווי ס הרב שך והרבי מילובאווי טש</p> <p>2. הרב קוק, הרב צבי יהודה והרב סולוביצ'י ק</p>	221-211	האם מדינת ישראל היא ראשית צמיחת גאולתנו?			
	קובץ שאלות		הוגי המזרח – הרב כלפון, גאולת משה			
	קובץ שאלות		הוגי המזרח – הרב עוזיאל, הלאומיות ותעודתה			
סידרת שיעורים של הרב יונה גודמן: חלק שני חלק שלישי חלק רביעי חלק חמישי	<p>חומרים כלליים לפרק</p> <p>1. חוברת עבודה לפרקים א,ב,ה,ו</p> <p>2. סיכום הפרק</p>					
		227-224	עולם הבא			פרק שביעי –
	מהו עולם הבא	232-228	מהו עולם הבא?			החיים

תהליכי פיתוח מקצועי מלווים	המלצות – חומרי עזר למורים ללמידה היברידית	רשימת הנושאים ללימוד – מיקוד תוכן ומיומנויות		רשימת הנושאים שלא ילמדו במסגרת המיקוד		
	<p>1. הרב קוק</p> <p>2. לב חופשי – שחרור מיראת המוות שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית</p>	234-	השחרור מיראת המוות ומשמעות החיים			והמוות
	<p>חומרים כלליים לפרק</p> <p>1. מצגות מסכמות לפרק שיעור מצולם ממערכת השידורים הלאומית</p>					
<p>תהליכי פיתוח כלליים ללא קשר ישיר למקורות:</p> <p>1. תפקידו של מורה מחשבת ישראל (פאנל).</p> <p>2. הרב שמואל כ"ץ על דמויות החמד הרב קוק והרב יעקב מאיר</p> <p>3. כלים דיגיטליים בהוראת מחשבת ישראל</p> <p>- wizer me</p> <p>- גוגל פורמס</p> <p>- לום</p>						

מיומנויות –

מיומנויות קוגניטיביות –

הבנה : להבין את משמעות האמונה כבסיס לפיתוח האישיות ולהתמודדות עם תופעות המודרנה ומצבי משבר.

השוואה : להשוות השקפות של הוגי דעות מגוונים ולהבין מתוך ההשוואה וההבדלים את תרומתו של כל אחד מההוגים לעולם ההגות היהודית.

ידע : להכיר את ההגות היהודית לדורותיה ואת המאפיינים של הזרמים והדעות השונות. יכולת לקרוא ולהבין באופן עצמאי מקורות לימוד מעולמה של "מחשבת ישראל".

יישום : לפתח יכולת ליישם את השקפות העולם השונות של הוגי הדעות במורכבות חיי היום יום של התלמיד מתוך הפנמה והזדהות.

חשיבה יצירתית : להציע דרכים יצירתיות מגוונות שתכליתן העמקה, הזדהות והפנמה של חמורי הלמידה, הן בממד הנפשי והן בממד האינטלקטואלי.

שאלת שאלות : יצירת מודעות למקומה המרכזי של השאלה וחשיבותה בתהליך הלימודי, כאמצעי לחשיפת עולם פנימי ומצוקות אישיות ופיתוח מיומנות של חשיבה ושל מטא-קוגניציה.

מיומנויות תוך אישיות –

אמפתיה : להרגיש אמפתיה ולהעניק תשומת לב לרגשותיו האישיים של התלמיד ביחס לנושאים הנלמדים והקשיים המתעוררים במפגש בין ההגות לחיי היום יום.

מסוגלות : להאמין ביכולת לממש את הפוטנציאל האישי על בסיס ההגות היהודית ולהגשים שאיפות וחזון בחיי היום יום.

שליטה עצמית : לווסט ולאזן את הדחפים הטבעיים מתוך מודעות ליכולת היישום של יסודות ההגות היהודית והמוסרית בחיי היום יום.

מיומנויות בין אישיות –

מעורבות : לגלות מעורבות חברתית ולהביע עמדות אישיות במסגרת הדיון הכיתתי.

עבודת צוות : לגלות אחריות במהלך עבודת צוות שתכליתה שיתוף פעולה הדדי להשגת מטרה משותפת.

ניהול שיח : לנהל שיח מכובד מתוך הקשבה וכיבוד דעות הזולת הן במסגרת הכיתתית והן במסגרת הלאומית. בד בבד, יכולת עמידה על העקרונות וההשקפה האישית.

המלצות לדרכי הערכה –

א. בחינה רגילה מול זום פתוח. כלומר המורה יושב במפגש זום וכל תלמיד כותב את המבחן שלו. באופן כזה יש סוג מסויים של פיקוח. (ניתן להגביל את הבחינה בזמן כך שלא יתאפשר לימוד החומר תוך כדי המבחן, אלא יותר זמן למענה על השאלות בלבד)

ב. בחינה בזום. המורה יושב מול התלמיד בזום ובוחן אותו בעל פה מתוך מאגר שאלות העומד לרשות המורה. (ניתן להעזר ב [כרטיסיות לתרגול](#)) ניתן להזמין כל שעה מספר תלמידים למפגש בזום ולבקש שיחכו בחדר ההמתנה ולפי הקצב להכניס כל פעם תלמיד אחר. פעולה כזו עשויה לקחת כמה שעות, אך בסופו של דבר היא חוסכת מזמן הבדיקה. נתון לשיקול דעת המורה כמה שאלות לשאול כל תלמיד ואם לתת יותר שאלות לתלמידים חלשים שיש חשש שיכשלו במבחן כזה.

ג. בחינה בגוגל פורמס. זהו כלי יעיל לניהול מבחן שיכול לעזור כל השנה. (הן מבחינת היכולת לבדוק באופן אוטומטי מקוון ונוחות הבדיקה והן מבחינת השילוב של סרטונים, חיסכון בניר ועוד) אך הוא עשוי לסייע לנו כעת כיוון שניתן לבנות בו כמה דגמים של מבחנים בעזרת מאגר השאלות שנכניס ולשנות את סדר השאלות כך שהסיכוי להעתקות קטן יותר. כדאי מאוד לשלב שאלות שמאופיינות בהבעה אישית שמקשה על ההעתקה. (לדוגמא - "הצג הוגה אשר השיב לך על שאלה שהעסיקה אותך. ציין את השאלה ואת התשובה שקיבלת"). כמו כן ניתן להגביל בזמן את המבחן - כך שקוצר הזמן מקשה על ההעתקה ועיון בחומר בזמן הבחינה. כמו כן בשאלון פורמס ניתן לשלב תמונות וסרטונים דבר המאפשר ליצור שאלות חשיבה והבעה יצירתיות יותר.

ד. בחינה עם ספרים פתוחים אשר דורשת חשיבה מסדר גבוה יותר עם תשובות אישיות יותר. ה. במידה ואושרה חלופת הערכה במקום מבחן ניתן להעזר במצגת הבאה לקבלת רעיונות לחלופות מגוונות.